

دیاردەى دەرمانى سڤو بیهۆشکەر ... شەیدا بلباس

هەر لەدوا دوورگەى ئوسترالیاو بەگره، تا دەگەیتەدواییین ههوارگه‌ى سه‌رزهمینی ووشکایی کالیفۆرنیا، رۆژ به‌دوای رۆژ، له‌شەقامی شارەزله‌کانه‌وه‌بو‌ ناو کۆلانه‌ته‌نگه‌به‌ری شارۆچکه‌و لادئ.. به‌پانایی و خ‌ری زه‌وی؛ دەرمانى بیهۆشکەر وه‌ک دیارده‌ییکى دزیوی ئەم سه‌رده‌مه، ژيانى خه‌لکانیک ده‌خاته‌چالی مه‌رگ، که‌به‌رزبوونه‌وه‌و رزگارى لیده‌رچوونی نه‌بیٔ.

له‌وولاتانى هه‌ژارو برسى تا وولاته‌سه‌رمایه‌دارو بیهۆشکەر ووتوی ته‌کنه‌لوژی، ئەم دیارده‌ناحه‌زه‌به‌رچاوه‌و بوونی هه‌یه.. ریه‌زى ئالوده‌و تووشبووان، له‌سه‌رتاسه‌رى وولاتاندا ئاماریکی دیاریکراوی نییه‌! له‌ئه‌فغانستان و پاکستان و هیند و مالیزیا و ئەنده‌نوسیا و ئیران و تورکیا و میسر و لوبنانی جیهانی سییه‌م و ئیسلام بگره‌تا ده‌گه‌یته‌که‌نه‌دا و مه‌کسیک و ئەمیریکا و باشووری؛ وه‌تیکرای ئه‌وروپا به‌روسیاشه‌وه، له‌به‌رچاوه‌و نکولی هه‌لناگریٔ. ئیران به‌مه‌ترسیدارترین وولاتیک ده‌خویندیه‌وه، که‌ریه‌زى موعتادی دەرمانى بیهۆشکەر خۆی له‌ 12 ملیون دابیت.. هه‌روه‌ها تورکیاش گه‌وره‌ترین ترانزیده‌ '8C-?' په‌راندنه‌وه‌ی به‌ره‌و ئه‌وروپا و جیهانی خۆراوا. تادیت مه‌ترسیه‌که‌قه‌به‌ودزیوتر ده‌بی و ژيانى خه‌لکی به‌ره‌و که‌ناری لیژی بی ئومییدی و چاوه‌ریی مه‌رگی له‌سه‌رخۆ ده‌بن و، له‌لایکی تریش بازرگانانى ئەم بواره، هه‌رساتیکی ده‌وله‌مه‌ندتر و سه‌رماریه‌دارتر ده‌بن.

ئایا ئەم دیارده‌هۆکاری سیاسی و ئابووری له‌پشته‌؟! چی وا له‌مرۆف ده‌کا ژيانى بخاته‌مه‌ترسیک که‌ده‌رچوونی مه‌حال بیت؟! دیاره‌له‌ته‌مه‌نى 15 - 25 سالی مۆلگه‌ی که‌وته‌ناو ئەم ده‌ریا بیینه، ئەویش به‌هۆی براده‌رو ژینگه‌ی نه‌خۆش.. هه‌رچه‌نده‌نیی زیاتر گرتۆته‌وه، تا میینه‌ی کۆمه‌ل، دیاره‌ئه‌وه‌ش ده‌گه‌ریته‌وه‌بو هۆکاره‌ئابووریه‌که‌ی.

خۆ ئەگه‌ر مېرجه‌وانه‌وحه‌شیش و تریاک خۆراکی رۆژانه‌ی چینی هه‌ژاری و ده‌می پیه‌نیت، کۆکائین و مۆرفین و هیه‌روئینیش بوته‌به‌شى ده‌وله‌مه‌ندان و لووتی لیه‌لناگرن. زۆریه‌ی ده‌رمانه‌ئارامبه‌شه‌کانی که‌ماده‌ی کۆدائینیان تیدایه، ئازارکه‌مه‌که‌ره‌وه‌ی نه‌خۆش، پزیشکان ریگه‌ی نه‌خۆش نادن که‌له‌کاتی پیویست و دیاریکراو زیتر به‌کاری به‌یئیت.. چونکه‌ئه‌مه‌یش جوړیکه‌له‌ئیدمیئان و ئەگه‌ر له‌سه‌ری رابیت و ئاکامی به‌رده‌وامی و هۆگری ده‌بیت.

دیاره‌که‌" خۆپاراستن له‌چاره‌سه‌ری باشته‌"، ئەى ئەگه‌ر تووش هاتی چی؟! نیشانه‌ی گیرۆده‌ئوه‌یه‌که‌ناتوانیت لیی دوورکه‌ویته‌وه‌و هه‌ر رۆژه‌به‌کاری نه‌هینیت. تا زیاتریش له‌سه‌ری به‌رده‌وام بی و به‌کاری هینیت، ریه‌زى کاریگه‌ری که‌متر ده‌بیته‌وه‌و مه‌میله‌کانی ناو میشک پیویستیان به‌زیاتر ده‌بیت، بۆ سه‌ر مه‌ستی و سه‌رخۆشى.. ئەو کاته‌ی جه‌سته‌به‌تایبه‌تى میشک و ده‌روون تیکده‌ات، روحيه‌تى له‌ئاستیدا لاواز ده‌بنه‌وه، که‌سایه‌تى ده‌روخیت.

گه‌ر نه‌دارى و بی هیوای ژيانیکی به‌خته‌وه‌ی وا له‌چینی هه‌ژاری بکات که‌پرووی تیبکا، ده‌بی چی وا له‌چینی ده‌وله‌مه‌ند بکا، که‌گیرۆده‌ی بیت! خۆ ده‌وله‌مه‌ند به‌راسته‌قینه‌له‌خه‌ونی هه‌ژاراندا ده‌ژیت. کاتی به‌کاره‌ینانى وا له‌مرۆف ده‌کات، که‌شا به‌سه‌پانى خۆی نه‌زانیت.. ئەى کاتی ده‌ست نه‌که‌وتنى! واله‌جه‌سته‌ده‌کا که‌هه‌رله‌رزین و درۆ کردن یا دزی له‌پیناوی، ته‌نانه‌ت هه‌ندیک جار پیاوکوژیش. هه‌ر بویه‌زۆریه‌ی مافیاکانى جیهان، ئەندامه‌کانیان ئالوده‌ی ئەم ماده‌سپکه‌رانه‌ده‌که‌ن تا زیاتر گیرۆده‌یان بن.

هه‌میشه‌ئهو که‌سانه‌ی گه‌ڕۆده‌ی ئه‌و ماده‌بیهۆشکه‌رانه‌ده‌بن، له‌سه‌رخۆ توانای کارکردن له‌ده‌ست ده‌ده‌ن و پله‌و پایه‌و پێزی کۆمه‌لایه‌تیه‌کان ده‌دۆڕینن؛ تا به‌وه‌ی که‌کۆمه‌ڵ دووره‌په‌ریزیان لێبکات.. چونکه‌ئاکامی مه‌ترسیداری بۆ خۆی و ده‌وروبه‌ری لێده‌که‌وه‌یته‌وه‌.

ئه‌گه‌ر چی تا ئیستا ئه‌م بۆنه‌باشووری کوردستانی نه‌گرتبۆوه، له‌م دیارده‌نادیاره‌پاکبوو.. چون باشووری کوردستان کۆمه‌لگایکی داخراوه‌و کراوه‌نه‌بوو؛ که‌چی ئه‌وا له‌پێی پلانی ئێران، بۆ له‌ناو بردنی لاوی کورد، پزیممی ئیسلامی به‌هوشیاریه‌وه‌کاری له‌سه‌ر ده‌کات. شتیکی به‌لگه‌نه‌ویسته، که‌ئێران هه‌ر کاتی ئه‌م ماده‌یه‌به‌ده‌ست باندی قاچاغچیان بگرت، یه‌کسه‌ر به‌خۆپایی ره‌وانه‌ی کوردستانی ده‌کا بۆ ئالوده‌بوون و کوشتنی روحی شوپشگێری. هه‌ر وه‌ک چون ئینگلیز له‌کاتی داگیرکردنی هیند، له‌م رینگه‌وه‌که‌ماده‌ی بیهۆشکه‌ری به‌سه‌ر لاواندا به‌خۆپایی ده‌به‌شیه‌وه‌و خۆله‌میشه‌که‌ی لێده‌کرینه‌وه، تـ 7c_6e نی په‌کیان بخات و زالیبت به‌سه‌ریان.

ئه‌مڕۆ کیشه‌ی ماده‌ی سه‌رکه‌ر کیشه‌یکی گه‌وره‌زه‌ق و به‌رچاوه، که‌زۆربه‌ی وولاتانی ته‌نیوه‌.. ئه‌گه‌ر چی له‌پێکخراوی نه‌ته‌وه‌یه‌که‌گرتووه‌کان به‌شیوه‌یکی راسته‌وخۆ نه‌خراوه‌ته‌به‌ر تیشکی روناکی و پۆشنایی لیکۆینه‌وه‌بۆ چاره‌سه‌ری و پێگری بنه‌رانه؛ به‌لام زۆر له‌وولاته‌زله‌هیزه‌کان به‌جۆری ناراسته‌وخۆ، بازرگانی نیوده‌وله‌تی پێوه‌ده‌که‌ن و به‌قازانجی به‌رزه‌وه‌ندیه‌کانیا نه‌وه‌گرێانداه.

له‌وولاتانی جیهانی سییه‌م، گه‌ر خه‌لکی به‌هۆی نه‌داری بیکاری و ناهه‌مواری بزێو به‌ره‌و ئه‌و گۆمه‌سه‌راولیزکاته‌وه‌و خۆیانی تیدا وونبکه‌ن، ئه‌ی تۆبلی چی وا له‌چینی مامناوه‌ندی له‌وولاتانی جیهانی ته‌کته‌لوژی و مافی مرۆف و دیموکراسی، که‌گه‌ڕۆده‌ی بن!؛

سیاسه‌تی نیوده‌وله‌تان کارگیربووه‌له‌ئالوده‌کردنی ره‌ش پێسته‌کان و سه‌رگه‌رمکرنی لاوانی و دوورخستنه‌وه‌یان له‌هوازی پامیاری و پۆشنییری و پمبازی لایه‌نه‌یه‌که‌تره‌ر و لاته‌ریبه‌کان. ئه‌وه‌ی جیگه‌ی سه‌رسوپمانه، هاتنی بۆ ناو باشوور! دیاره‌ئێران ده‌وریکی کاریگه‌ر ده‌گێری؛ به‌لام چه‌پله‌ش به‌ده‌ستی لێناردی! ئه‌گه‌ر لایه‌نی کوردی به‌شدارنه‌بێ له‌م پڕۆسه‌یه، باوه‌رناکریت که‌پزیممی بۆگه‌نی ئێرانی ئه‌وه‌نده‌ده‌ست پۆشیتووبن، له‌کوردستانیش!